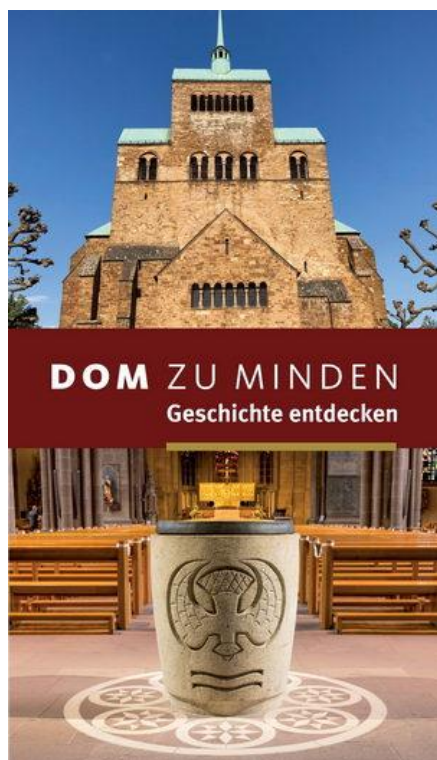

Nederlandse versie*

*Deze teksten zijn vertaald met behulp van kunstmatige intelligentie. Onze excuses voor eventuele fouten in de vertaling.

Pagina 7 | Inleiding

De dom van Minden is een van de mooiste vroeggotische hallenkerken in Duitsland. Na voltooiing van de bouw rond 1350 bleef de dom 600 jaar lang grotendeels ongewijzigd, totdat hij op 28 maart 1945 bijna volledig werd verwoest tijdens het bombardement van Minden door de geallieerde strijdkrachten.

In de jaren vijftig werd de kathedraal met de grootste zorgvuldigheid herbouwd. In 1957 kon de kathedraal opnieuw worden ingewijd. Maar pas na de herbouw van de kruisboog in 2011 waren de herbouwwerkzaamheden voltooid.

De Domschatz Minden, op slechts enkele meters van de kathedraal, toont christelijke kunst uit elf eeuwen. Daaronder bevinden zich het beroemde Mindener kruis uit 1120 (een kopie is te zien in de kruising van de dom), reliekschrijnen en liturgische voorwerpen.

Pagina 9 | Plattegrond

De kunstgeschiedenis noemt de dom van Minden een “vroeggotische hallenkerk”.

De vroeggotiek volgde vanaf het midden van de 12e eeuw op de romaanse stijl en verspreidde zich vanuit Frankrijk binnen enkele decennia over het christelijke Europa. Vroeggotische kerken zien er uitnodigend en ingetogen uit, niet ambitieus en naar de hemel reikend zoals de kathedralen van de hooggotiek in de 14e eeuw.

Omdat bij een hallenkerk de zijbeuken even hoog zijn als het middenschip, ontstaat een uniforme, gesloten ruimte. Dit type gebouw is typerend voor de vroeggotiek in Duitsland.

Pagina 10 | Westgebouw (Saksische dwarsbalk)

Kerken worden meestal in oost-westelijke richting gebouwd. In het oosten komt de zon op: “Ex oriente lux” = “Uit het oosten komt het licht”. Licht is het symbool voor Jezus Christus, die van zichzelf zegt: “Ik ben het licht der wereld.” Daarom staat het altaar in het oosten van de kerk, hier vindt de kerkdienst plaats, hier is ook de zetel van de bisschop of de voorganger.

In het westen gaat de zon onder. De nacht, het donker, wordt geassocieerd met het kwaad, dat moet worden afgeweerd en waartegen men bescherming vindt in de kerk. Vandaar de ingang in het westen en de massieve bouw van de westgevel. Vroeger stond hier een kapel gewijd aan de aartsengel Michaël. Deze strijder voor God en de kerk moest de mensen beschermen tegen de krachten van het kwaad, die volgens de toenmalige opvattingen altijd uit het westen kwamen, uit de duisternis (in het westen gaat de zon onder).

Het westelijke gebouw had echter ook een praktische betekenis: in tijden van oorlog vluchtten de inwoners van Minden naar dit gebouw om er bescherming te zoeken.

Pagina 12 | Schip

Nadat de bezoekers de massieve westelijke constructie, die als een bolwerk lijkt, zijn gepasseerd, komen ze in een andere architecturale wereld terecht: het schip opent zich in een harmonie en helderheid die verbazing wekken. Het werkt uitnodigend en ontzagwekkend tegelijk.

Twee rijen zuilen leiden de blik naar voren, naar het altaar, zonder dat deze door figuren wordt afgeleid. Door de gekleurde ramen stroomt warm licht de allesomvattende ruimte binnen.

Er liggen nog geen 150 jaar tussen de bouw van de westbouw en die van het schip. Terwijl de westbouw van de dom van Minden uit de tijd rond 1150 stamt en in romaanse stijl is gebouwd, behoort het schip, dat tussen 1267 en 1290 werd gebouwd, tot de toen opkomende gotische stijl.

Pagina 14 | Maaswerkramen

Een van de meest indrukwekkende elementen van de dom van Minden zijn de maaswerkramen. Het filigraan steenhoutwerk van de zes ramen in het hoofdschip behoort tot de hoogtepunten van de Europese sacrale architectuur.

Deze bouwstijl, die het licht – een symbool voor God – in het interieur brengt, werd rond 1140 in Saint Denis ontwikkeld. De bouwmeesters van de in Frankrijk ontstane kathedraal wedijverden om de mooiste kerk van het land.

Aanvankelijk waren dergelijke ramen nog erg eenvoudig, maar slechts enkele decennia later, van 1270 tot 1290, brachten de bouwmeesters van de dom in Minden deze vorm van raamontwerp tot volmaaktheid.

Elk raam van de dom van Minden heeft een andere structuur: op vier tot zes naast elkaar liggende banen – lancetvensters genaamd – zijn verschillend vormgegeven ringen aangebracht, die van binnenuit stralen als rozen.

Om de uitmuntende artistieke prestatie van de traceringsramen echt te kunnen waarderen, is het aan te raden om vanaf de kruishof naar de zuidkant van de dom te kijken.

Pagina's 16/17 | Mindener Kreuz

Het 1,19 m hoge bronzen kruis werd vermoedelijk in 1120 vervaardigd en is een van de oudste grote bronzen kruisen uit de geschiedenis. Zoals gebruikelijk in de romaanse kunst, wordt Christus niet afgebeeld als een vernederde lijdende figuur – de Christus van het Mindener Kreuz triomfeert in zijn lijden: Zijn armen zijn horizontaal uitgestrekt, zijn haar dat tot op zijn schouders golft en zijn baard zijn zorgvuldig gekamd. Geen zijwond ontsiert het lichaam en geen doornenkroon drukt op het hoofd – zo wordt Christus afgebeeld in de overgang van dood naar leven.

Het hoofd van de gekruisigde is licht gebogen en wendt zich naar de toeschouwer. De gezichtsuitdrukking is getekend door de dood – de ogen, de terugwijkende kin en de neergeslagen mondhoeven tonen het lijden van de stervende. En toch is er in dit gezicht geen wanhoop of paniek te zien. De kunstenaar die dit gezicht meer dan negen eeuwen geleden heeft gemodelleerd, heeft het waardigheid en verhevenheid gegeven.

De voeten van de gekruisigde zijn niet – zoals tegenwoordig gebruikelijk is – over elkaar gelegd, maar liggen parallel naast elkaar en staan triomfantelijk op een gevleugelde draak, het symbool van het kwaad dat door de kruisdood van Jezus Christus is overwonnen.

Dit beeldsymbool aan het voeteneinde van het kruis komt overeen met het Latijnse opschrift op de dwarsbalk, waar staat geschreven: “Zo heeft Christus, de aan het hout gekruisigde God, hersteld wat Adam, die aan de boom werd misleid, heeft vernietigd.”

Het ruitpatroon van het lendendoek is een aanwijzing waar het Mindener kruis is gemaakt. Deze vorm van afbeelding werd gebruikt in het beroemde kunstenaarsatelier van het benedictijnenklooster in Helmarshausen (bij Bad Karlshafen), waar ook het evangelieboek van Hendrik de Leeuw is gemaakt.

Dit wordt ook bevestigd door het materiaal van het lendendoek: niello – een mengsel van kostbare materialen – is herontdekt en toegepast door de monnik Roger van Helmarshausen. Al zo'n 3500 jaar geleden zouden de Egyptenaren deze techniek beheerst hebben.

Pagina 19 | Altaarruimte

Het midden van elke katholieke kerk wordt gevormd door het altaar. Hier wordt de eucharistie, het avondmaal, gevierd en wordt de dood en wederopstanding van Jezus Christus herdacht. Daarom hangt boven het altaar het kruis. Hier een kopie van het beroemde Mindener kruis uit de jaren 70, waarvan het origineel uit 1120 slechts enkele meters verderop in de domschat van Minden te zien is.

Het altaar wordt omringd door vier stevige pilaren die het gewelf als een baldakijn dragen. De twee voorste pilaren zijn artistiek versierd.

Voor de linkerpilaar staat een tabernakel in de vorm van een kleine kerk, die is gemaakt van de puinresten van de in de Tweede Wereldoorlog verwoeste dom. Hier worden de heilige hosties bewaard, die volgens de woorden van Jezus “Dit is mijn lichaam” worden beschouwd als het lichaam van Christus. Het “eeuwige licht” dat hier brandt, symboliseert de aanwezigheid van God, waardoor gelovigen juist hier graag bidden.

Pagina's 20/21 | Gouden paneel

Dit vleugelaltaar is een replica van het middeleeuwse houtsnijwerkaltaar uit het begin van de 15e eeuw. Het origineel, dat nu in het Bode-Museum in Berlijn te zien is, heeft 450 jaar in de apsis gestaan, de halfronde aanbouw aan de oostkant van de dom.

Pas in 1656 verving de domgemeente, waarschijnlijk geïnspireerd door de barokke tijdgeest, dit romaans-gotische altaar door een ‘modern’ barokaltaar.

Omdat dit in maart 1945 door bommen werd verwoest, ontstond in 1999, toen het 1200-jarig bestaan van het voormalige bisdom Minden werd gevierd, het idee om het oude altaar – vanwege zijn gouden omlijsting ‘Gouden Tafel’ genoemd – door beeldhouwers uit Zuid-Tirol te laten nasnijden.

In de ronde mandorla van het houten altaar zitten Maria en haar zoon Christus naast elkaar op een bank. Christus heeft een kroon op het hoofd van zijn moeder gezet. In de krans bevinden zich engelenkoren met middeleeuwse muziekinstrumenten, die zeer gedetailleerd zijn.

De kroning van Maria was in de middeleeuwen een veelvoorkomend artistiek motief. Met deze scène moest het doel van de mens, zijn volmaaktheid bij God en zijn koninklijke waardigheid worden uitgedrukt.

Pagina 22 | Heilige Sophia

Sophia van Minden (vermoedelijk identiek aan Sophia van Rome) was een vroegchristelijke martelares, geboren rond 304, die in de vierde eeuw waarschijnlijk tijdens de christenvervolgning onder Diocletianus stierf. De precieze aard en het tijdstip van haar martelaarschap zijn niet meer te achterhalen. De relikwieën werden in het begin van de 9e eeuw, ten tijde van Karel de Grote, overgebracht naar Minden. Hier wordt zij vereerd als bloedgetuige (Eindeutschung voor martelares) voor Christus. Haar gedenkdag wordt gevierd op 3 september.

De heilige Sophia, ook wel “Kalte Sophie” genoemd, wordt aangeropen tegen late vorst en voor een goede oogst, omdat ze tot de vijf ijskoninginnen wordt gerekend. Ze is op 15 mei de laatste in de reeks ijskoninginnen. Volgens een boerenwijsheid (“Plant nooit voor de Kalte Sophie”) wordt het milde lenteweer pas stabiel na afloop van de “Kalte Sophie”.

De gedeeltelijk met kleurrijke draden versierde beenderen van de heilige Sophia worden bewaard in een schrijn die in 2025 door de architecte Ines Gruß uit Nettetal is ontworpen en in de onderbouw van de Gouden Tafel is geplaatst.

Pagina's 24/25 | Apostelfries

In een lange rij zijn 14 personen afgebeeld - in het midden Christus en Maria, vervolgens de apostelen en helemaal rechts Gorgonius, de beschermheilige van de dom van Minden.

Naast Christus en Maria zitten de apostel Petrus (herkenbaar aan de sleutel in zijn hand) en de kaalgeschoren apostel Paulus op tronen, terwijl de andere tien apostelen (Judas ontbreekt!) staand en lopend zijn afgebeeld.

Door hun lichaamshouding en de stand van hun voeten laten ze zien dat ze op het punt staan te vertrekken: "Gaat heen in de hele wereld en verkondigt het evangelie aan alle schepselen", staat in het evangelie van Marcus. Deze opdracht wordt gesymboliseerd door het feit dat elk van de apostelen de bijbel in zijn hand houdt.

Opvallend is de artistieke bewerking van de apostelfries: Sommige figuren draaien naar rechts, andere naar links, elk houdt de Bijbel anders vast, de personen verschillen in gezichtsuitdrukking, in hun kapsel of in de plooien van hun gewaad.

Dit alles wekt bij de toeschouwer een gevoel van beweging. Het is de verdienste van de onbekende kunstenaar dat de reliëffiguren geenszins verstard zijn, maar lijken te leven.

Vroeger waren de figuren kleurrijk beschilderd. Boven hen waaieren sierlijke baldakijnen uit als uitdrukking van hun heiligheid.

De apostelfries maakte in de middeleeuwen deel uit van het "lettner", dat tussen de twee voorste kruisingspijlers liep en het altaargedeelte, dus het gedeelte van de priesters, scheidde van dat van de gelovigen.

Na de verwijdering van deze scheidingswand (1833) werd dit opmerkelijke kunstwerk eerst in de voorhal (paradijs) van de dom geplaatst. Tegenwoordig is de fries te zien boven de ingang in het zuidelijke dwarsschip.

Pagina 27 | Fresco

Op de rechterpilaar zijn de fresco's uit de tijd rond 1280 opmerkelijk: een afbeelding van Maria en de voorstelling van acht heiligen die belangrijk zijn voor het bisdom Minden, waaronder een van de oudste afbeeldingen van de heilige Franciscus van Assisi (overleden in 1226) ten noorden van de Alpen.

Zoals bij elke fresco werden de kleuren op de verse pleister aangebracht (fresco = vers), waardoor ze onlosmakelijk met het metselwerk verbonden raakten. De fresco is de oudste en grootste kerkfresco van Westfalen en diende als altaarstuk.

Pagina 28 | Druivenmadonna

Op de linker kruisboog valt een expressieve madonnastatue op tegen een kleurrijk tapijntornament dat op de pilaar is geschilderd. De gotische Mariabeeld uit het einde van de 15e eeuw was oorspronkelijk het middelpunt van een Maria-altaar, dat bij de brand van de dom in 1945 grotendeels werd verwoest. Na de restauratie straalt het beeld, dat bekend staat als de halve maan- of druivenmadonna, weer in blauwe glans. De druiventros in haar hand kan worden geïnterpreteerd als een verwijzing naar de eucharistie.

Pagina 30 | Emerentia-groep

Deze sculptuur uit 1520 is een zeldzaamheid, omdat hij niet alleen drie generaties omvat (Anna selbdritt), wat vaak voorkomt in de kunstgeschiedenis, maar vier. Dit moet de overdracht van het geloof uitdrukken.

Naast het Jezuskind, dat helaas in de 19e eeuw verloren is gegaan, de moeder Maria en de grootmoeder Anna, is ook Anna's moeder Emerentia afgebeeld. Naar haar, de legendarische overgrootmoeder van Jezus, is de figuurgroep vernoemd.

Maria wordt vanwege haar maagdelijkheid afgebeeld met open haar, terwijl de twee andere vrouwen een hoofddoek dragen. Moeder Anna houdt een open boek in haar hand, waaruit ze het kind heeft voorgelezen.

Het opmerkelijke beeldhouwwerk van lindenhout, waarvan de kleuren zijn behouden, verenigt de vier generaties met de weelderige plooien van hun kleding tot een geheel.

De blik van de drie vrouwen is bezorgd gericht op het kind dat het middelpunt van de scène vormt.

Pagina 32 | Schorlemer-altaar of Heilige Geest-altaar

Dit altaar in het noordelijke dwarsschip is een vroegbarok altaar, deels nog in renaissancestijl, ontworpen door Adam Stenelt of zijn omgeving uit Baumberger zandsteen. Het werd ontworpen als grafmonument voor de van 1612 tot 1622 ambtsdragende domproost Johann von Schorlemer.

Het hoofdrelief van albast toont de geboorte van Christus, daarboven de pinkstergebeurtenis met de vergulde duif als symbool van de Heilige Geest. De afbeeldingen worden onderaan geflankeerd door de vier evangelisten Matteüs, Johannes, Lucas en Marcus, daarboven de vier Latijnse kerkleraren Augustinus, Gregorius de Grote, Hiëronymus en Ambrosius. Bovenaan links is Maria met het kindje Jezus afgebeeld, rechts Anna met Maria op de arm, in het midden - verhoogd - Christus met de paasvlag.

Pagina 34 | Pietà

De naam van dit beeldhouwwerk (1420) komt van het Latijnse 'pietatis' = leed, medelijden. Daarom wordt het ook Maria in leed of Vesperbeeld genoemd, omdat de kruisafneming op Goede Vrijdag 's avonds plaatsvond (tijd van de vesper).

De brandende kaarsen hier geven aan dat dit een geliefde plek is voor biddenden.

De Pietà in de Mariakapel in de noordelijke westtoren van de dom werd rond 1420 uit eikenhout vervaardigd in een werkplaats in Minden.

Pagina 37 | Consolefiguren

Aan de westelijke muur links en rechts hoog boven het orgel zijn onder de halve zuilen twee consolefiguren te zien, die rond 1260 zijn gemaakt.

Links, aan de zuidkant, is het een mens die vastgebonden is in de structuur van eiken- en acanthusbladeren en bijna verpletterd wordt door de zuil. Hij kan niet meer rechtop staan, heeft zijn mond open om te schreeuwen, zijn voorhoofd gefronst en het lijkt alsof hij wil vluchten. Een wanhopig mens die de last van de zuil of het leven niet meer kan dragen.

Rechts daarentegen is een jong meisje te zien, een kind, vrijstaand, bijna dansend, glimlachend met een rode, met sterren bezaaide mantel. Zij vertegenwoordigt de verlostten, de gelukkige mensen te midden van een paradijselijke wereld, waarnaar het rijke vergulde bladwerk verwijst.

Pagina 38/39 | Orgel

Tot aan de verwoesting in 1945 beschikte de dom over uitstekende orgels, maar in de vijftig jaar daarna moest men genoegen nemen met een noodoplossing waarvan de akoestiek op geen enkele wijze recht deed aan het belang van de dom van Minden. Pas kort voor Kerstmis 1996 kon de gemeente de inwijding van een nieuw orgel vieren, waarvan de bouw grotendeels financieel mogelijk werd gemaakt door de Dombau-Verein Minden.

Het nieuwe hoofdorgel werd gebouwd door de orgelbouwer Kuhn in Zwitserland en – zonder de Ottonische bouwstructuur te beschadigen – geïntegreerd in de westelijke aanbouw en in de daar gelegen zogenaamde keizerloge.

Het instrument, dat is voorzien van een puur mechanische bespeling, is gebaseerd op de Frans-romaanse orgelmuziek, hoewel natuurlijk ook alle andere muziekstijlen kunnen worden gespeeld. Het alomtgeprezen orgel wordt bespeeld vanaf drie manualen; 62 registers en 4388 pijpen maken een grote verscheidenheid aan klankvariaties mogelijk.

Het is de taak van een orgel om door zijn klank de glans van de kerkelijke ceremonies te vergroten en de harten tot God te verheffen – zoals het Tweede Vaticaans Concilie (1962-65) stelt.

In de vroege kerk was alle instrumentale muziek verboden, zoals dat vandaag de dag nog steeds het geval is in de orthodoxe oosterse kerken. Het eerste orgel in een katholieke kerk

werd in 812 in Aken gedocumenteerd. De oudste schriftelijke vermelding van een orgel in de dom van Minden dateert uit 1274.

Het uitgebreide videoproject "Minden Cathedral" van de Dombau-Verein Minden biedt een bijzondere kijk op het Kuhn-orgel en de kathedraal van Minden. De video's zijn te bekijken op YouTube onder www.youtube.com/@MindenCathedral.

Pagina's 40/41 | Kathedraal en stad - 1200 jaar geschiedenis

De geschiedenis van Minden en die van de kathedraal zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

In 798 wordt de stad Minden voor het eerst genoemd als plaats waar keizer Karel de Grote met zijn leger zijn kamp opsloeg.

Toen met de doop van hertog Widukind in 785 de Saksische oorlogen van Karel ten einde kwamen, liet hij op strategisch belangrijke plaatsen missiekerken bouwen, waaruit rond 800 bisdommen ontstonden. In Minden, waar aan de Weserford en het kruispunt van belangrijke handels- en legerwegen al een vissersnederzetting was, was het Erkanbert, een monnik uit Fulda, die hier een kerk bouwde – de latere dom. Erkanbert (Herkumbert) wordt beschouwd als de eerste bisschop van het bisdom Minden.

Tot aan de Dertigjarige Oorlog kenden de stad en het bisdom Minden een bloeiende, maar bewogen geschiedenis met in totaal zestig bisschoppen.

Door de Reformatie werd het bisdom Minden overwegend protestants (het aandeel katholieken bedraagt vandaag ongeveer tien procent). Sinds de Vrede van Westfalen in 1648 had het geen bisschop meer en werd het in 1821 opgeheven. Hoewel het geen kathedraal, d.w.z. bisschopskerk meer is, is de katholieke dom het hart van de stad gebleven.

Pagina's 42/43 | De Karolingische dom (803 - 947)

Toen paus Leo III in 799 naar Paderborn reisde om daar de Frankische koning Karel uit het Karolingische geslacht te ontmoeten, werd een van de meest ingrijpende ontwikkelingen in de geschiedenis in gang gezet. Met steun van de katholieke kerk verenigde en paaide de charismatische Karel de Grote het toen innerlijk verscheurde Europa.

Europa werd een christelijk continent, waardoor het positieve mensbeeld van de Bijbel – ondanks alle dwalingen in de latere geschiedenis – het kernpunt van de Europese cultuur kon worden. Om het geloof te verspreiden liet Karel bisdommen stichten. Minden was zo'n bisschopsstad. Het centrum ervan werd vanaf het begin gevormd door de dom. Het altaar ervan werd gebouwd boven een opgedroogde bron. Volgens de overlevering stond daar vroeger een heidens heiligdom.

Kroniek

799 Oprichting van het bisdom Minden. De oudste vermelding van de nederzetting dateert uit het jaar 798.

Rond 800 Bouw van een missiekerk in de vorm van een houten zaalkerk.

24 december 800 Kroning van Karel de Grote tot keizer in Rome.

803-813 Bisschop Erkanbert uit Fulda legt de organisatorische basis voor het bisdom Minden, dat tot 1648 zou blijven bestaan.

843 In het “Verdrag van Verdun” wordt het rijk van Karel de Grote verdeeld onder zijn drie kleinzonen, wat in de hoge middeleeuwen leidde tot het ontstaan van Duitsland en Frankrijk.

Rond 860 Waarschijnlijk ontstond in deze periode de eerste stenen kathedraal: de dom van Minden.

919 Verkiezing van Hendrik I de Vogler tot koning van Oost-Frankrijk en stichting van de Ottonische dynastie.

947 De dom van Minden wordt waarschijnlijk door een brand verwoest. De wederopbouw duurt slechts vijf jaar. In 952 wijdt bisschop Helmward de dom opnieuw in.

Pagina's 44/45 | De Ottonische dom (952 - 1062)

In de 115 jaar dat de dom het hart van Minden was, ontwikkelde de stad zich tot een belangrijk politiek, geestelijk en cultureel centrum.

Op de Duitse keizerstroon zat in deze periode tot 1024 de Ottonische dynastie, die haar macht meer dan ooit tevoren op de kerk baseerde, wat een versterking van de juridische positie van veel bisschoppen en abten tot gevolg had.

Ook voor de bisschoppen van Minden betekende dit een enorme winst aan invloed en macht. Ze kregen de rechtsstatus van vorsten en oefenden in de stad en het bisdom de rechtspraak uit. In 977 kreeg Minden het markt-, munt- en douanerecht. Dit was het startschot voor een economisch bloeiende stad Minden.

Kroniek

936-973 Keizer Otto de Grote organiseert het rijk met behulp van de kerk (“rijkskerksysteem”).

952 De net gewijde nieuwe dom krijgt de heilige Gorgonius als beschermheilige.

961 Otto de Grote verleent bisschop Landward van Minden immuniteit (vrijstelling van elke vreemde rechtspraak).

rond 1000 De hervorming in het klooster van Cluny keerde zich tegen de wereldlijkheid van de geestelijkheid, wat al snel ook het rijkskerkelijk systeem in twijfel trok.

1024 Keizer Conrad II bezoekt Minden en viert hier Kerstmis. In 1030 en 1033 volgen nog meer bezoeken van de keizer.

1039-1056 Keizer Hendrik III bezoekt de stad zelfs drie keer.

1062 De Ottonische dom wordt door een brand verwoest.

Pagina 46/47 | De Salische en Staufische dom (1072-1230)

In die tijd, toen het huis Salie op de keizerstroon zat, bereikte de westerse kerk haar glorieuze hoogtepunt, wat ook het culturele leven in het bisdom Minden bevruchtte. Enkele van de kostbaarste kunstwerken – tegenwoordig tentoongesteld in de nabijgelegen domschat van Minden – ontstonden in deze periode: het kruis van Minden, de reliekschrijn van St. Petri en de armrelikwie van de heilige Margaretha.

Twee basisthema's domineerden het politieke leven: de investituurstrijd, het conflict in de middeleeuwen tussen de geestelijke macht, de kerk, en de wereldlijke macht, de keizers en koningen, ontstond rond de vraag of de keizer het recht had om bisschoppen en abten te benoemen en bracht de eenheid van geestelijke en wereldlijke macht voorgoed aan het wankelen.

Het tweede thema was het massafenomeen van de kruistochten: op bevel van de paus begaven de elites van Europa zich op een avontuurlijke reis naar het Heilige Land. Uiteindelijk waren deze kruistochten door de kerk gesanctioneerde, strategisch, religieus en economisch gemotiveerde oorlogen.

Kroniek

1062 Hendrik IV viert Pinksteren in Minden, waar een brand uitbreekt die de stad en de dom in de as legt.

1071 Inwijding van de herbouwde en met een dwarsschip uitgebreide dom door bisschop Eilbert.

1077 Hendrik IV gaat naar Canossa en het hoogtepunt van de investituurstrijd. Een conflict tussen de Salieën en het hervormingsgezinde pausdom over de verhouding tussen geestelijke en wereldlijke macht.

1095 Kruistochtpreek van paus Urbanus II.

1140 De kerken St. Marien en St. Martini in Minden worden gebouwd met een gewelfd middenschip en dwarsschip.

1122 Het Concordaat van Worms betekent een gedeeltelijke beslechting van het conflict tussen de paus en de keizer.

1150 De westelijke bouw van de dom krijgt zijn huidige vorm door het verhogen van het middengedeelte tussen de twee torens.

Pagina's 48/49 | De romaans-gotische dom (1230/70-1656)

Het aanzien van de kerk in de 12e en 13e eeuw kwam tot uiting in de gotische bouwstijl.

Ontwikkeld door Franse bouwmeesters, bundelden de Europese steden al hun krachten en bouwden in vaak generaties durende bouwwerkzaamheden gotische domkerken.

Rond 1230 was men in Minden begonnen met de renovatie van de romaanse basiliek, toen de nieuwe bouwstijl bekend werd. Vanaf ongeveer 1267 werd het schip van de dom van Minden verbouwd tot een vroeggotische hallenkerk. Men was hier zo innovatief, bijvoorbeeld in het ontwerp van de traceringen, dat Minden een voorbeeld werd voor andere vroeggotische kerken in Duitsland. Nog steeds geldt de dom van Minden als een van de mooiste vroeggotische hallenkerken in Duitsland.

De 14e en 15e eeuw worden gekenmerkt door de secularisatie van de katholieke kerk, waardoor deze – in Minden en overal in Europa – haar culturele leidende functie ten minste gedeeltelijk verloor; de gevolgen waren de Reformatie en 30 jaar godsdienstoorlogen.

Kroniek

1230 Begin van de bouw van de laat-romaanse dom met apsis, vierkant koor en dwarsschip.

1250 wordt besloten de bouw stil te leggen om verder te bouwen in de nieuwe gotische bouwstijl.

1270-1290 Bouw van de vroeggotische hal van de dom.

1350-1370 Het romaanse koor wordt vervangen door een hooggotische, achthoekige constructie, maar het romaanse westgebouw blijft waarschijnlijk om economische redenen bestaan.

1484 Een verwoestende pest woedt in Minden – vanuit het toenmalige perspectief een straf van God voor het morele verval van de kerk.

1517 De publicatie van de stellingen van Luther luidt de Reformatie in, en twaalf jaar later bereikt de vonk van het nieuwe denken ook Minden.

1618-1648 Dertigjarige Oorlog. In 1634 veroveren de protestantse Zweden de stad.

1648 In de Vrede van Münster en Osnabrück komt het hoogsticht Minden bij Pruisen. De laatste bisschop verlaat Minden, het bisdom wordt verder bestuurd door het gemengd-confessionele domkapittel.

Pagina's 50/51 | De barokke dom (1646-1945)

Net als met de gotische kathedralen in de middeleeuwen slaagde de katholieke kerk er met de barok opnieuw in om een pan-Europese bouwstijl te creëren: In Zuid-Duitsland ontstonden in de 16e en 17e eeuw prachtige barokkerken, in het protestantse noorden werd de stijl in ieder geval gedeeltelijk overgenomen.

Terwijl de kerken nog streden voor het 'zuivere' geloof, verspreidde in de 18e eeuw de filosofie van de Verlichting zich. De macht van de rede maakte de opkomst van de wetenschap en de industriële revolutie in de 19e eeuw mogelijk. Maar het leidde ook tot een dramatische ontkerkelijking en secularisering van de samenleving, wat de weg vrijmaakte voor de massale ideologieën van de 20e eeuw: het communisme en het nationaalsocialisme.

Kroniek

1648 Hoewel Minden een protestantse stad was geworden, werd het domkapittel in de Vrede van Westfalen niet ontbonden. Het bestond uit katholieke en protestantse domheren.

1656 Het romaans-gotische altaar van Minden – de 'Gouden Tafel' genoemd – wordt vervangen door een barokaltaar, dat tot de verwoesting in 1945 het koor vormde.

1806 In het kader van de Napoleontische oorlogen bezetten de Fransen de stad. St. Simeon wordt een ziekenhuis, St. Mauritius en St. Johannes worden magazijnen.

1810 Opheffing van het domkapittel.

1821 Paus Pius VII voegt het voormalige hoogstift Minden samen met het bisdom Paderborn. De bisschopstroon wordt uit de dom verwijderd. Het bisdom Minden wordt opgeheven.

1847 Opening van de spoorlijn Keulen-Minden. De industriële ontwikkeling van het omliggende gebied volgt op de verbetering van de verkeersverbindingen.

13 mei 1859 Paus Pius IX verheft de dom van Minden tot proosdijkerk.

1892-1896 Bouw van het Kaiser-Wilhelm-monument aan de Porta Westfalica.

1939-1945 Tweede Wereldoorlog. Vernietiging van grote delen van de stad en de dom door geallieerde militairen kort voor het einde van de oorlog.

Pagina's 52/53 | Vernietiging en wederopbouw (1945-1957)

Al in december 1944 hadden de geallieerde strijdkrachten een grote bombardement op Minden uitgevoerd en grote vernielingen aangericht. Op 28 maart 1945 vond het laatste bombardement plaats, dat aanvankelijk gericht was op het waterwegknooppunt. Toen vielen de bommen vooral op de benedenstad. Het historische stadhuis en de dom werden bijna volledig verwoest. Gezien deze verwoesting was het moeilijk om in een nieuwe start te geloven.

Maar al snel was het zaak om snel met de wederopbouw te beginnen. Zo verrees vooral het stadhuis en de dom uit de ruïnes. Al in 1957 kon het werk met de herinwijding van de dom een eerste voltooiing vinden.

De "nieuwe" dom werd ontworpen als een replica van de vroeggotische hallenkerk uit 1270/1290, waarbij talrijke stilistische correcties werden aangebracht door de Berlijnse architect Werner March, die in die tijd in Minden woonde.

Kroniek

28 maart 1945 Een bijzonder zware bombardement op het centrum van Minden leidt – slechts vijf dagen voordat de geallieerde troepen de stad bereiken – tot de verwoesting van de dom, het historische stadhuis en talrijke andere gebouwen.

1946 Oprichting van de Dombau-Verein Minden als een interconfessionele vereniging die zich ten doel stelde de wederopbouw van de kathedraal financieel te ondersteunen. Nog steeds is de Dombau-Verein actief onder het motto “Dom en domschat van Minden – behouden, vormgeven, bevorderen”.

1948 Uit het geborgen brons van de vernietigde klokken worden vijf nieuwe klokken gegoten.

1950 Eerste steenlegging van het herbouwde westelijke gedeelte en inwijding van de klokken.

1953 Eerste steenlegging van het herbouwde schip.

1954 Ontdekking van de waardevolle fresco's uit de 13e eeuw op de voorste rechter kruisboog.

Vervolg op pagina 55

Pagina's 54/55 | Werner March

Na het bombardement in maart 1945 was Minden niet meer dan een puinhoop. Ook het historische stadhuis aan de markt en de meer dan 1000 jaar oude dom waren verwoest. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog werd de stad een Britse bezettingszone.

De wil van de inwoners van Minden om hun stad weer op te bouwen richtte zich vooral op het stadhuis en de dom. Op dat moment woonde er in Minden een man die onder Adolf Hitler naast Albert Speer een van de belangrijkste architecten was: de in 1894 geboren Werner March. Zijn bekendste bouwwerk is het Olympisch Stadion in Berlijn.

In 1925 vestigde March zich als zelfstandig architect. Een van zijn eerste grote successen was het bekroonde ontwerp voor het “Deutsche Sportforum”, dat vanaf 1927 in verschillende fasen werd uitgevoerd.

Het Deutsche Sportforum werd vanaf 1933 opgenomen in het concept van het Reichssportfeld met het Olympisch Stadion, waaraan Werner March samen met Albert Speer werkte. March ontwierp ook het Olympisch Dorp in Berlijn en residenties voor hoge nazi-functionarissen. Zo ontwierp hij in 1933 voor Hermann Göring het landgoed Carinhall in de Schorfheide ten noorden van Berlijn.

Op 1 mei 1933 trad hij toe tot de NSDAP en werd hij lid van het organisatiecomité voor de Olympische Spelen van 1936 in Berlijn. In het Olympische jaar 1936 kreeg March van Adolf Hitler de titel van professor en werd hij benoemd tot lid van de Academies voor Schone Kunsten in Berlijn en München.

Na de oorlog woonde en werkte Werner March eerst in Minden. Zijn huis en atelier in Berlijn waren verwoest. Hij leidde de wederopbouw van de dom van Minden en het historische stadhuis van Minden. Hij zette zich in om de dom, die uiteindelijk in barokstijl was ingericht, weer zijn oorspronkelijke vroeggotische uiterlijk te geven. Tegen het einde van zijn werkzaamheden in de stad aan de Weser zou March ruzie hebben gekregen met de stadsbestuurders.

In 1973 ontving hij de erepenning van de stad Minden. March stierf in 1976 in Berlijn-Dahlem.

Kroniek

1957 Plaatsing van de door professor Vinzenz Pieper en professor Anton Wendling ontworpen ramen.

29 juni 1957 Op het feest van Petrus en Paulus wordt de dom opnieuw ingewijd door de toenmalige aartsbisschop Dr. Lorenz Jaeger.

Pagina's 56/57 | De dom (1957-heden)

Met de inwijding van de dom in 1957 was de wederopbouw nog lang niet voltooid. Tot in de jaren negentig moest men genoegen nemen met een noodklok en een inferieur orgel.

Bovendien moest vanwege geldgebrek worden afgezien van een kruisboog, die van 1270 tot 1945 deel uitmaakte van het beeld van de kathedraal en de stad. Eind 2011 ging de lang gekoesterde wens van de gemeente voor een nieuwe gotische kruisboog in vervulling.

Kroniek

1962-1965 Het Tweede Vaticaans Concilie hervormt de liturgie van de heilige mis.

1972 Herinrichting van het altaarruimte volgens de voorschriften van het Tweede Vaticaans Concilie: het altaar wordt naar de kruising verplaatst, waardoor de priester dichterbij de gemeente staat en naar de gelovigen is gekeerd wanneer hij de mis viert.

1987 Begin van een tienjarige restauratie van de buitenkant van de dom.

1994 Acht nieuwe klokken worden in de westelijke bouw van de dom opgehangen.

1994 Herinrichting van de priesterzit met sierhekwerk in de kruising en inrichting van een weekdagkerk in het hoogkoor.

1996 Inbouw van een nieuw orgel van de firma Kuhn uit Zwitserland met 62 registers voor de zogenaamde keizerloge.

2002 De replica van de gouden tafel wordt in het hoogkoor geplaatst.

2009 Inwijding van de aanbiddingskapel in de oude sacristie.

2011 Bouw van de nieuwe kruisbeuk met vijf extra klokken. Met nu in totaal 13 klokken beschikt de dom van Minden over het meest uitgebreide klokkenluidwerk van Westfalen.

2025 Herinrichting van het hoogkoor met nieuwe koorstoelen, onderbouw van de gouden tafel van graniet met het relikwieënschrijn van de heilige Sophie (de vijfde ijzeren heilige) en een doopvont.

Pagina 58 | Kruisbeuk

Het was een enorme uitdaging voor zowel de ingenieurs als de bouwvakkers. Het project “Kruisbeuk met klokken”, waarmee in september 2011 in het dakgebinte van de dom van Minden werd begonnen, was uniek in Duitsland. Het zou bijna zes decennia duren na de herinwijding van de kathedraal voordat de wens van de domgemeente in vervulling ging en de dom met de kruisboog weer compleet was.

De deelstaat Noordrijn-Westfalen was verantwoordelijk voor de wederopbouw van de kruisboog. De deelstaat heeft het patronaat over de dom en is daarmee verantwoordelijk voor het onderhoud, maar ook voor projecten zoals dit bijzondere bouwwerk. Deze toren boven de koepel, op het snijpunt van het langschip en het dwarsschip van de dom, was namelijk eeuwenlang een vast onderdeel van het imposante kerkgebouw, totdat het in maart 1945 door geallieerde bommenwerpers werd verwoest.

De toren steekt 24 meter boven de daknok uit en is aan de top even hoog als de dakruiter van het westgebouw. Het hele stalen bouwwerk met zijn koperen bekleding en vijf klokken weegt bijna 110 ton.

In een wirwar van verstevigingen van de dakconstructie moesten de bouwvakkers op een zeer beperkte ruimte de onderconstructie voor de kruislingse toren plaatsen. De bouwkundigen hadden vele malen berekend hoe hoog de belastbaarheid van de muren en pijlers van de dom is, wat het effect is van het slingeren van de klokken en hoe het imposante stalen frame, dat op vier plaatsen op bruglagers is geplaatst, in de toren kon worden aangebracht. Een meesterprestatie van alle betrokkenen.

Nadat de onderconstructie met zijn vier spinpoten onder de moeilijkste omstandigheden was geïnstalleerd, werd eerst een beschermende bak in de vorm van een kruis geplaatst, die in geval van brand vallende delen moet opvangen en zo de kathedraal moet beschermen. Hiermee kan een ramp worden voorkomen zoals die zich in april 2019 in Parijs heeft voorgedaan, toen de 19e-eeuwse kruisboog van de Notre-Dame bij een grote brand in het schip van de negen eeuwen oude kerk instortte en deze bijna volledig verwoestte.

Eind 2011 werd de kruisboog voltooid en werden de vijf klokken die erin luiden gewijd.

Pagina 60 | Klokgelui

Samen met een groot deel van de bouwstructuur van de dom van Minden is ook het middeleeuwse klokgelui uit de 13e en 14e eeuw, dat uit tien klokken bestond en als een van de mooiste klokgelui van Duitsland werd beschouwd, ten prooi gevallen aan de bommen van de Tweede Wereldoorlog.

Na de wederopbouw kreeg de dom eerst een tijdelijk gelui van vijf klokken. Vanaf 1994 konden acht nieuwe klokken, gelijkwaardig aan het middeleeuwse gelui, vervaardigd door de klokkengieterij Mark in Brockscheid, worden gewijd en in de westelijke bouw van de dom worden opgehangen. De zwaarste klok, met een gewicht van 5,5 ton, kreeg de naam “Frieden Christi” (Vrede van Christus), de andere klokken heten “Maria”, “Petrus”, “Gorgonius”, “Magdalena”, “Herkumbert”, “Franziskus” en “Pauline” (van Mallinckrodt). Hedendaagse kunstenaars hebben de klokken voorzien van reliëfs en inscripties.

Na de herbouw van de kruisboog in 2011 konden nog vijf klokken worden gewijd en daar worden geplaatst. Ze zijn eveneens vervaardigd door de firma Mark en dragen de namen van heiligen en zaligen uit de nieuwere tijd: ‘Rupert Mayer’ (1876-1945), ‘Maria Faustyna Kowalska’ (1905-1938), “Nikolaus Groß” (1898-1945), “Adolf Kolping” (1813-1865) en “Edith Stein” (1891-1942). Met de acht klokken in het westelijke gebouw heeft de dom van Minden nu 13 klokken en daarmee het meest uitgebreide klokkenspel van Westfalen.

Pagina 62/63 | Een kerkkruis boven de stad

Toen Minden, gesticht rond 800 na Christus, groeide en de dom niet meer voldoende was om alle gelovigen te huisvesten, gaven de domgeestelijken opdracht tot de bouw van meer kerken. Vooral in de twee eeuwen van 1000 tot 1200 n.Chr. realiseerden de stadsplanners – in de middeleeuwen waren dat de bisschoppen – het idee om meer kerken te bouwen die een kruis vormden. In het midden van het “kerkendo” stond en staat de dom, gesymboliseerd door het Mindener kruis. Alle andere kerkgebouwen zijn vanuit de dom gebouwd [1].

- De westelijke dwarsbalk wordt gevormd door de Sint-Martinuskerk [2], die in 1029 door bisschop Sigebert werd gesticht.
- De oostelijke dwarsbalk wijst naar de Sint-Johanneskerk [3], die tussen 1185 en 1206 door bisschop Thietmar werd gebouwd.
- De noordelijke dwarsbalk wijst naar de Mariakerk [4]. In de 12e eeuw bood deze kerk onderdak aan de benedictinessen.
- De zuidelijke dwarsbalk wijst naar de Sint-Simeoniskerk [5], die in 1207 werd gesticht door een domkapelaan uit Trier en gewijd aan de heilige Simeon, die in Trier als martelaar stierf.

De dom is ongetwijfeld het hart van de stad Minden en het gebouw met de grootste kunsthistorische betekenis. Maar het loont de moeite om op ontdekkingstocht te gaan. Ook de andere kerken van Minden zijn tijdens de kernuren geopend.

Pagina's 64-69 | Domschatz Minden

Ontdek christelijke kunstschaten uit elf eeuwen – zo luidt de titel van de tentoonstelling van de Domschatz Minden, die te bezichtigen is op de Kleiner Domhof 24. Sinds 2017 worden op een oppervlakte van ongeveer 450 vierkante meter de tentoongestelde stukken getoond, die door gerenommeerde kunsthistorici worden beschouwd als een van de belangrijkste collecties sacrale kunst in Duitsland. Het grootste deel van de Mindener Domschatz is al sinds het midden van de 17e eeuw gedocumenteerd.

Met twee gerenommeerde museumarchitecten werden ontwerpers gevonden die bijzondere architectonische accenten aanbrachten voor de Domschatz Minden. Zo ontstond op slechts enkele meters van de meer dan 1000 jaar oude dom een modern, vrijstaand gebouw van drie verdiepingen dat nieuwsgierig maakt naar wat er binnenin verborgen ligt.

Drie grote ramen op de eerste verdieping van de tentoonstelling bieden uitzicht op de Kleine Domhof met het stadhuis uit de jaren 70 en het imposante kerkgebouw. Tegelijkertijd creëren de grote openingen een visuele verbinding tussen de tentoongestelde voorwerpen en de plek waar ze zijn gevonden, zoals de miniatuurkelk met pateen uit de 11e eeuw, die bij opgravingen in een bisschopsgraf in de dom werd ontdekt.

Tegelijkertijd bieden de ramen in de lichte aluminium gevel uitzicht vanaf de Domhof naar het interieur van de schatkamer, waar de goudglanzende troonende Madonna met kind uit de 13e eeuw te zien is. En wie goed kijkt, ontdekt ook het beroemde kruis van Minden, dat rond 1120 werd gemaakt in de kunstsmederij van monnik Rogerus in het klooster Helmarshausen bij Bad Karlshafen. Gelovigen en kunsthistorici uit de hele wereld reizen naar Minden om dit bronzen kruisbeeld te bekijken.

Terwijl in de kruising van de dom van Minden een kopie van dit romaanse kruis hangt, is in de domschat een aparte “ruimte in de ruimte” gewijd aan het origineel. Met hun blik op Christus kunnen bezoekers tot zichzelf komen. Ze kijken naar een Jezus die levend wordt afgebeeld als overwinnaar van het kwaad, gesymboliseerd door een draak. Zo vormt het kruisbeeld, het beroemdste object uit de collectie, het middelpunt van dit tentoonstellingsgedeelte, dat zowel gewijd is aan het belang van relikwieën en reliekschrijnen als aan kruisen en de verering van Maria.

De selectie van de tentoongestelde stukken voor de vernieuwde domschat is gemaakt in samenwerking met internationaal bekende kunsthistorici, waarbij 14 kostbaarheden als “uitmuntend” werden beoordeeld. De kunsthistorici waren ervan overtuigd dat de Domschatz Minden, mits correct gepresenteerd, zich zou kunnen meten met schatkamers zoals die van de Dom van Halberstadt of de wereldcultuurerfgoed Stiftskirche St. Servatius in Quedlinburg. De Domgemeente van Minden als opdrachtgever en de interconfessionele vereniging Dombau-Verein Minden als financier volgden deze aanbeveling bij de realisatie van de nieuwe schatkamer.

Zo concentreert de tentoonstelling zich in het eerste hoofdgedeelte op deze kostbaarheden en geeft ze hen de nodige ruimte zodat de bezoekers de expositiestukken in hun geheel kunnen bekijken. Een beslissing die de bezoekers in de ban houdt. Centraal staan hier de Petrusrelikwieën uit de 11e eeuw en de leeuwenaquamanile, die Hendrik de Leeuw in 1168

ter gelegenheid van zijn huwelijk met Mathilde van Engeland in de dom van Minden als geschenk voor de bisschop meebracht.

Maar ook het Hedwigsglas uit de 12e eeuw, dat van Fatimidische oorsprong is en in Syrië of Egypte werd vervaardigd, krijgt hier een bijzondere plaats. Uit dit glas zou de heilige Hedwig hebben gedronken, de beschermheilige van Polen en Silezië, die zich inzette voor de armen en rond 1200 kloosters en kerken stichtte.

Van bijzonder belang in dit deel van de tentoonstelling is ook het “sprekende reliekschrijn”, het armrelikwie van de heilige Margaretha, dat door zijn vorm verwijst naar de aard van de relikwie en al in een document uit 1071 wordt vermeld. De zogenaamde “Staufische platen” uit het begin van de 13e eeuw waren waarschijnlijk onderdeel van een troon of lessenaar. Deze unieke, uit eikenhout gesneden kastelementen tonen een figuratieve vechtsce, bloemmotieven en bandversieringen.

Op de tweede verdieping, die is ingericht als een sacristie, wordt de bezoeker als eerste geconfronteerd met een processiekruis uit de 16e eeuw, dat een Romeinse camee uit de 1e eeuw met de beeltenis van keizer Nero draagt. Kelken en pateen uit de 14e tot 18e eeuw tonen het kunstzinnige werk van de ateliers waar ze zijn vervaardigd. De kelk is een van de oudste en belangrijkste gebruiksvoorwerpen bij de eucharistie. Sommige van deze vaten worden nog steeds door de priesters van de domgemeente gebruikt tijdens kerkdiensten op bijzondere kerkelijke feestdagen.

Bepalend voor de ruimte zijn echter ook twee kaselkruisen uit de late 15e eeuw. Deze kruisen zijn versierd met bijzonder indrukwekkende figuren in hoog reliëfborduurwerk. Ze waren op de achterkant van het priestergewaden genaaid en vertelden met hun afbeeldingen onder andere over de kruisiging van Christus.

Het belangrijke bisdom Minden, dat in 800 door Karel de Grote na de kerstening van de Saksen werd gesticht, was tot 1648 bisschopszetel. Talrijke branden en plunderingen in de middeleeuwen en de bijna volledige verwoesting van de dom door een bombardement aan het einde van de Tweede Wereldoorlog leidden ertoe dat er vrijwel geen bisschoppelijke insignes meer in de voormalige bisdomstad te vinden waren. Daar kwam verandering in door de schenking van de Paderborner hulpbisschop Dr. Paul Nordhues in 1990, die nauw verbonden was met de domgemeente en haar zijn insignes naliet. Zo toont de domschat van Minden in een aparte tentoonstellingsruimte een deel van deze bisschoppelijke uitrusting, waaronder de bisschopsstaf, het borstkruis, de bisschopsring en de conciliering, die paus Paulus VI in 1965 aan het einde van het Tweede Vaticaans Concilie in het Vaticaan had geschonken aan hulpbisschop Nordhues, die aan het concilie had deelgenomen.

De donkere periode van de Tweede Wereldoorlog komt tot leven in de verduisterde ruimte aan het einde van de tentoonstelling. Hier worden voorwerpen getoond die zwaar beschadigd zijn geraakt bij de brand in de dom, waar de domschat tijdens de oorlog was opgeslagen, na een bombardement in maart 1945. Hieronder bevinden zich de boekomslag uit de 15e eeuw met een ivoren plaat uit de Karolingische tijd (rond 860) en het evangelieboek uit perkament uit de 9e eeuw.

Domschatz Minden | met pelgrimsbureau Sigwardsweg

Kleiner Domhof 24

D-32423 Minden

Openingstijden:

Dinsdag t/m zondag, 10.00 tot 12.30 uur en 14.00 tot 16.30 uur. De Domschatz Minden is rolstoeltoegankelijk.

Informatie en reservering van rondleidingen:

Telefoon: +49 571 94199-000

E-mail: besucherservice@domschatz-minden.de

Internet: www.domschatz-minden.de

Pagina's 70-73 | Pelgrimstocht op de Sigwardsweg

„Sum quod eram, nec eram quod sum” [„Ik ben wie ik was, maar ik was niet wie ik ben” | Bisschop Sigward]

Sinds 2009 nodigt de toeristische en spirituele wandelroute “Sigwardsweg” uit tot pelgrimeren. De rondwandeling, genoemd naar de bisschop Sigward van Minden, voert in tien etappes over ongeveer 170 kilometer door het gebied van het oude bisdom Minden in het Mindener en Schaumburger Land.

Van domscholier tot bisschop en keizerlijk raadgever. Zo kan het leven van bisschop Sigward kort worden samengevat. Hij was de 25e bisschop van Minden en bekleedde zijn ambt van 1120 tot 1140.

Sigward stamde uit de hoge Saksische adel. Zijn familie was verwant aan de graven van Schaumburg-Holstein en bezat landerijen ten westen van Minden tussen de Weser en de Leine. Tot het bezit behoorde ook het voorwerk Idensen in het voorland van de Deister, ten zuiden van het Steinhuder Meer.

De Sigwardsweg is geen historisch overgeleverde reisroute van de bisschop. Welke route hij precies nam naar zijn zomerverblijf in Idensen is niet bekend. Maar er zijn vermoedens: waarschijnlijk combineerde hij de reis naar Idensen en terug met een bezoek aan gemeenten en invloedrijke persoonlijkheden in het bisdom. En de keuze van de reisroute zal afhankelijk zijn geweest van het weer.

De huidige pelgrimsroute loopt langs de belangrijkste historische bezienswaardigheden van de regio. Er zijn twee bijzondere plaatsen die als bestemming kunnen worden bereikt. Beide plaatsen zijn verbonden door het denken en werken van bisschop Sigward, die van groot belang was voor het toenmalige bisdom Minden. Hij woonde en werkte in de voormalige bisschoppelijke residentie in Minden. De dom van Minden is dan ook een logisch startpunt voor de pelgrimsroute. In het kleine dorpje Idensen, voor de poorten van Hannover, bouwde bisschop Sigward in 1134 een eigen kerk en grafkerk, die hij uitrustte met de kostbaarste middeleeuwse fresco's die vandaag de dag in Midden-Europa te vinden zijn.

De Sigwardsweg kan als rondwandeling worden afgelegd. Als alternatief kan de route worden opgesplitst in een ongeveer 78 kilometer lange zuidelijke route (Minden – Bückeburg – Porta Westfalica – Bad Nenndorf – Idensen) en een ongeveer 90 kilometer lange noordelijke route (Idensen – Loccum – Stolzenau – Petershagen – Minden). De noordelijke route loopt voornamelijk door het vlakke Wesertal. De zuidelijke route is bergachtiger en loopt grotendeels door het middelgebergte Wiehengebirge, Wesergebirge en Bückeberge.

De “Pilgerführer Sigwardsweg” (pelgrimsgids Sigwardsweg), verkrijgbaar bij het pelgrimsbureau in de Domschatz Minden, geeft uitgebreide informatie over de route, praktische tips en interessante achtergrondinformatie over de belangrijkste bezienswaardigheden.

Pelgrimsbureau Sigwardsweg in de Domschatz Minden

Kleiner Domhof 24

D-32423 Minden

Openingstijden:

Dinsdag t/m zondag van 10.00 tot 12.30 uur en van 14.00 tot 16.30 uur.

Telefoon: +49 571 94199-001

E-mail: pilgerbuero@domschatz-minden.de

Internet: www.muehlenkreis.de/Erleben-Entdecken/Bewegen/Sigwardsweg/

Internet: www.domschatz-minden.de/pilgerbuero

Het pelgrimsbureau Sigwardsweg wordt beheerd door de interconfessionele vereniging Dombau-Verein Minden e.V. in nauwe samenwerking met het district Minden-Lübbecke en de evangelische kerkgemeente Minden.